

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р ЛЪЧЕЗАР ГЕОРГИЕВ ВОЙНОВ, д.м., Началник Катедра „Очни болести, ушни, носни и гърлени болести и орална хирургия” при ВМА, гр.София на дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор”, професионално направление „Медицина”, докторска програма „Офталмология”, шифър 03.01.36., с автор д-р Йордан Георгиев Йорданов

ТЕМА: „Качество на живот при пациенти с първична глаукома, методи за оценка и проследяване”

Представеният ми комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие със Закона и правилника на МУ-Варна.

Биографични данни за докторанта:

Д-р Йордан Георгиев Йорданов завършва Медицински Университет – Плевен през 2001г. От 2005г. до 2009г. специализира очни болести в СБОБАЛ - Варна, а от 2009г. е специалист по очни болести. От 2006г. до 2017г. е на длъжност лекар-ординатор в СБОБАЛ-Варна. От 2017г. до момента е лекар-ординатор в ОМЦ „Св.Николай Чудотворец” Варна.

Клиничната му дейност е с насока в областта на диагностиката и лечението на глаукомата. Той е добре запознат със съвременните тенденции в диагностиката и лечението на глаукомата, като непрекъснато усъвършенства и обогатява своите познания и опит по проблема.

Хирургичната му активност е предимно в областта на предния очен сегмент и очните придатъци – пластика на клепачите, операции за птеригиум, оперативно лечение на предна очна повърхност с амниотична мембрана, лазерно лечение на глаукомата, трабекулектомии и хирургия на катарактата. В това направление са насочени и научните му интереси. Притежава умения за работа в екип и в бързо променяща се среда. Владее писмено и говоримо английски и руски език. Притежава отлична компютърна грамотност. Специализирал е в МУ – Варна - 2005г.-2009г., Шепарт Ай център, САЩ, Невада – 2010г.; глаукома, Швейцария, 2011г.; диабетна ретинопатия, Прага- Чехия, 2012г.; лечение на заболявания на макулата, Люляна-Словения, 20017г.; ESASO –Лугано, Швейцария, 2017г. Има 4 публикувани научни

труда у нас. Участвал е в 2 научни форума през 2017 год. в България. Членува в Българско дружество по офталмология /БДО/; СОЛБ; НГА; ЕГА

Добрата теоретична подготовка му позволява да изпълнява служебните си задължения на високо професионално ниво.

Обем и структура на дисертацията:

Дисертационния труд на д-р Йорданов е написан на 195 стандартни машинописни страници и съдържа 12 таблици и 56 фигури. Библиографията съдържа 323 автора, от които 15 на кирилица и 308 на латиница.

От представените 4 публикации и 2 научни съобщения д-р Йорданов и първи автор.

Оценка на актуалността на тематиката:

Дисертационния труд е посветен на един от най-важните проблеми в офталмологията – глаукомата. Тя е на едно от първите места като причина за едноочна и двучна слепота в световен мащаб, като честотата ѝ непрекъснато се увеличава. Поради това дискутирания от автора проблем за качеството на живот при пациентите с първична глаукома е изключително актуален. Изследванията на различни автори по тези въпроси са доста противоречиви. Ето защо наблюденията на глаукомно болни за продължителен период от време в различни лечебни заведения на територията на Североизточна България и оценката на клинични демографски фактори за повишен риск от загуба на зрителни функции при тези пациенти е от изключително значение за ежедневната практика. Все още проблем в клиничната практика представлява уточняването на ранната и препериметричната глаукома. Не са изяснени напълно и темповете на развитието на глаукомата при болни провеждащи лечение. Не е изяснена и връзката на тези темпове със стадия на глаукомата и възрастта на пациентите. В това отношение напоследък все по-голямо значение се отдава на ОСТ. Всичко това представя дисертационната тема като актуална и от фундаментално значение за разширяване на познанията ни за това тежко, социално значимо заболяване.

Дисертационната работа е много добре структурирана.

Литературен обзор:

В глава литературен обзор се прави съвременна характеристика и дефиниция на глаукомата. Акцентира се на нейното значение като причина за слепота в световен мащаб и тенденцията и за развитие във времето. Допълнително са разгледани епидемиологията, класификациите на глаукомата, патофизиологията, патогенезата и стадите на заболяването. Посочени са честота и рисковите фактори за развитие,

методите за диагностика, лечението, темповете на прогресия и влиянието на глаукомата върху качеството на живот.

Цел и задачи:

Така направения целенасочен литературен обзор позволява правилното поставяне и на целта: Да се направи ретроспективен анализ на хронично болни с ПОЪГ и да оцени качеството на живот при пациенти, страдащи от глаукома с цел да се намерят индикатори за оптимизация на лечебния процес и превенция на зрителната загуба и слепота, свързана със заболяването.

За постигане на тази цел са поставени 6 основни задачи.

Методи на изследване и резултати:

В настоящото проучване са включени 302 пациента с първична откритоъгълна глаукома, с различен пол, възраст и стадии на развитие на процеса, които са лекувани в СБОБАЛ - Варна.

За нуждите на изследването са използвани обичайните методи на офталмологичния преглед, който включва: Определяне на зрителна острота; биомикроскопия; тонометрия, пахиметрия и офталмоскопия. Особено внимание е отделено на стандартната автоматична периметрия и оптичната кохерентна томография.

За оценка на рисковите фактори при пациентите с първична глаукома е създадена собствена анкетна карта която включва: демографски данни, информация за наличието на системни заболявания, фамилна анамнеза, офталмологична анамнеза, очен статус към: първичната диагноза, началото на проследяване в СБОБАЛ – Варна и към момента.

Създаден е и въпросник за оценка на качеството на живот при пациенти с глаукома, който се състои от 20 въпроса изследващи основните аспекти, мобилност, нещастни случаи, четене и дейности изискващи прецизност, болка, дразнене и сърбеж в и около очите, затруднения при посещения на очен лекар и/или изследвания на очите, затруднения при провеждане на лечение с капки за очи и самооценка за сериозността на състоянието на зрителните им функции.

Резултати

В глава резултати е направен ретроспективен анализ на демографската и клинична информация на пациенти с първична глаукома проследени за период 3 и повече години в СБОБАЛ – Варна.

Извършен е анализ на диагностиката и терапевтичното поведение в различните лечебни заведения в извънболничната и болничната помощ – ДКЦ, Специализирани медицински центрове и Специализирани болници.

Изследван е повишения риск от загуба на зрение при пациенти с ПОЪГ, като е направена оценка на рисковите клинични и демографски фактори.

Като част от задачите докторантът е верифицирал, използваната от него модифицирана анкетна карта за оценка на качеството на живот при пациенти с първична глаукома в различните стадии на заболяването.

Направена е подробна оценка на качеството на живот при пациенти с ПОЪГ в различните стадии на заболяването, като са изведени и отделните области, които са най-често засягани при това заболяване.

В резултат на задълбочения анализ на получените резултати и чуждия опит докторантът предлага алгоритъм за поведение при пациенти с ПОЪГ. В него основен акцент се поставя на ранната и точна диагностика, назначаването на адекватно лечение, качественото проследяване на пациентите и не на последно място добрата колаборацията между отделните специалисти в доболничната и болнична помощ.

Обсъждане

Основен проблем за клиничната практика все още представлява уточняването на ранната и периметричната глаукома, както и взаимовръзката между функционалните и структурните изменения при началния и напредналия глаукомен процес. В последните години с развитието на компютърните технологии в медицината, се наблюдава прогрес в ранното диагностициране на пациенти с глаукома. За изясняването им все повече се разчита на ОСТ, с възможностите му за оценка на състоянието на ганглийно-клетъчния комплекс на ретината и перипапиларния нервно-фибрилерен слой. Тези рискови фактори не са били изследвани в миналото, но тяхната тежест тепърва ще нараства.

Наблюдаваната значителна разлика в поведението на групата пациенти с глаукома и коморбидност, които вече имат създаден навик да спазват лечебен план и тези, при които глаукомата е самостоятелно заболяване е предмет на бъдещи изследвания.

В комбинация, съвкупността от рисковите фактори, усложненията от заболяването, прилаганото лечение и неговите странични ефекти, както и поведението на пациента в ежедневието, оказват сериозно влияние на качеството на живота им. В голяма част от случаите негативните последствия от глаукомата са основен фактор за влошаването му.

Критичните ми бележки към работата са към големия брой изводи направени от докторанта при поставени 6 задачи, но това не намалява качеството на дисертацията.

Дисертационния труд на д-р Йордан Йорданов е резултат на собствени изследвания, представен е в завършен вид и ще бъде полезен за офталмологичната практика.

Приемам приносите и изводите от научната работа и считам, че тя отговаря на изискванията на ОНС „Доктор”.

Убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди ОНС „Доктор” на д-р Йордан Георгиев Йорданов.

15.05.2018г.

Гр.София

ПРОФ.Д-Р Л.ВОЙНОВ, д.м.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'L' followed by several loops and a vertical line at the end.